Men bagefter – så vil jeg bare gerne hjem. Hjem til Venø. Det er en iboende længsel efter at gense min egen vildmark. Her kender jeg skov, kyst, hegn og eng og kan stadig opdage nye pletter. Det er her, jeg har mit særlige badested. Det er her jeg har mine brombærkrat. Burde man i grunden dele den slags information – om bugnende brombærkrat? Jeg må indrømme, jeg har det med at putte lidt med den slags info.

I modsætning til Ryan, der næstekærligt deler status om modning og de bedste krat. Det er forbilledligt af ham. Måske kan jeg så afsløre, at mit bedste brombærkrat ligger lige øst for øens flotteste træ. Skulle stormen tage alle de andre, så er det det, der vil knejse over øen.

Når andre ser et forpjusket træ, ser jeg skulpturer i landskabet. I min have har jeg to fyrretræer. De er netop det - skulpturelt forpjuskede. Ligesom de mange fyrretræer på vestsiden, som står imod kuling, storm og orkan. De er seværdighederne, som vi stolt viser vores gæster. Mange af dem står lige ved vejen.

På den måde behøver vildmarken ikke være fjern og utilgængelig, men man må gøre en indsats for at opleve den og forstå den.

Jeg tænker på Venø som en geografisk bouillonterning. Med alt-i-en-geografi. Trods sin begrænsede størrelse rummer øen alle Jyllands karakteristika.

Skovene, skrænterne, strandene, plantagerne, markerne, engene og heden. En nordspids, der skiller pålandsvind fra fralandsvind.

Jeg har mine steder på Venø. Mine egne favoritter, mine gåsteder, findesteder, gemmesteder og mine bænke. Vi burde have mange flere af dem, bænkene. Jeg tænker ikke på borde-bænke-sæt til madpakkespisning. De er også gode, men nej, jeg tænker på bænke – faste bænke, anbragt til hvil og udsigt. Hvor vi kan strække øjnene og kigge langt.

Så kan vi sidde der på vores bænke. På den samme ø. Men i hver vores lille, storslåede oplevelse af vildmarken.

Steffen Kjær, juni 2021

OPLEVELSEN AF VENØS VILDMARKER

Steffen Kjærs båltale
til Sankthans på Venø 2021

VenøPosten, august 2021
Fotos: Anders Trærup, Christian Dehnfeld Mortensen og Erling Roseth
Layout: Bettina Kjær - Trykning: Jan Bendix a/s

Min første oplevelse af Venøs vildmarker fik jeg i sommeren 2003...

Jeg var lige flyttet hertil for at blive lærer på efterskolen. Solen bagte over Venø, og Jens Christian ville vise mig noget. Vi pakkede havkajakkerne og roede langs øens østkyst. Siden den dag har jeg tænkt på strækningen, som en af Danmarks sidste rigtige vildmarker. Ikke isoleret, men med et autentisk og isoleret præg.

Jeg havde en følelse af, at vi var helt alene på Limfjorden. Lige midt i den allersmukkeste natur - det blå - det rå. Kajakkerne var solblegede gule - kasketten skærmede - kursen var nord.

Mod land kunne jeg se et lille gråt strandhus. Jeg tænkte, at det lignede Madam Olsens hus fra filmatiseringen af Pelle Erobreren. Siden har jeg kaldt det dét, Madam Olsens Hus. Der var vindstille. Vi hørte de små kluk under kajakkens køl, og serier af små dryp fra pagajen mod fjordens overflade. Så passerede vi en stribe med strand. En næsten hemmelig lagune. Så et stykke med tæt skov - inden skoven slap op - og blev til slette - til vig - der blev til tange.

Siden har jeg oplevet tangen i al slags vejr. Set hvordan den adskiller pålandsvind og fralandsvind med sine få meter sand. Tangen, der udgør Venøs nordspids, var den dag befolket af en sælkoloni. Der var måske 40 af dem. Men da vi nærmede os, søgte sælerne tilbage i vandet. Nysgerrige eller skræmte? Nok mest nysgerrige – for hurtigt slog de ring om vores kajakker. Høflighedsafstanden var omkring 30 meter, og vi skænkede termokaffe i plastkopper. Vi og sælerne drev en smule med øst. Jeg var betaget – både af sælerne og geografien. Men mest af alt af muligheden for at opleve det. Jeg havde fundet en vildmark i Danmark. Jeg havde oplevet naturen og et sted, så det satte sig i mig.

Jeg er ikke ekspert i flora og fauna. Jeg er mere optaget af den oplevelse, vi som mennesker kan få i naturen. Som forfatter iagttager jeg andre mennesker. Hvad mon I tænker på, når I står der på Venø Færgen med albuerne på rælingen? Nogle af jer kigger langt og spejder efter kendte landemærker, synes jeg at kunne se. Andre af jer ser vist mest ned i vandet – I kigger kort. Måske funderer I over, at vandet virker særligt grønt i dag.

Men hvad med færgemændene, kan jeg tage mig selv i at tænke? Kigger de langt eller kort? Da Thorkild gik på pension, småfilosoferede jeg over en pensioneret overfartsleders oplevelser. Det syntes jeg godt, jeg kunne tillade mig. Også uden at spørge ham. Hvad mon en færgemand, der mange gange om dagen har krydset et lille sund, tænker, når han ser tilbage på et langt liv til søs, spekulerede jeg? At han har haft et godt liv? At ingen dage er ens, når temperaturen, vinden, strømmen, årstiderne drejer på den store knap og skubber med vores færge? Er det et privilegeret arbejdsliv med frihed og ansvar?

Jeg tror ikke, vores færgemænd vil bytte Venøsund med noget andet sund. Jeg tror, de har det ligesom mig. En fornemmelse af at høre hjemme. At høre til. Men hvad vil det sige at høre til? Hvad kommer det af? Et langt liv det samme sted? Eller få og afgørende oplevelser, der knytter sig til et særligt sted? Det funderer jeg over.

Når jeg går mine ture, ser jeg på jeres huse. Jeg kigger ind i jeres haver, og jeg hilser på jer, når vi mødes på vejen. Så tillader jeg mig igen at filosofere lidt - ikke hver gang, men nogle gange. Jeg tænker på, hvordan I mon oplever øen og ø-livet. Hvordan I mon oplever at høre til? Jeg kunne måske bare spørge: “Undskyld vil du fortælle mig om dit forhold til Venøs vildmarker?”

I stedet bliver det bare et goddag.

Måske kunne vi starte med at forstå os selv, inden vi prøver at forstå andre. Der kan I have en pointe. Men det er ikke nok. For at forstå må vi have nogen at spejle os i. Ligesom i litteraturen, der giver os indsigt i andre måder at leve et liv på. En kontrast eller modsætning at se vores eget liv igennem.

På samme måde får vores små tilfældige møder rundt på øen mig til at fundere:
- Hvordan er jeres Venø? Ser I også vildmarken?
- Ser I langt eller ser I kort?
- Ser I blomsterne i grøftekanten?
- Opdager I svampene i skovbunden?
- Går I på veje og stier, eller træder I jeres egne?
- Går I helst med ansigtet op mod vinden?
- Blikket løftet mod horisonten?
- Hvad er jeres tilknytning opstået af?

Nu er det 18 år siden, jeg roede ind i Limfjordens blå vildmark sammen med Jens Christian, og siden har mit forhold til Venø udviklet sig.

Nu har jeg et lille hus med gyvel i hækken, kig over marken og en skøn solplet ved gavlen på terrassen. Æbler på æbletræerne, men ikke skyggen af en blomme på mit selvbestøvede blommetræ. Et rend af skræppende, stedkendte, stædige fasaner rundt om huset og en hare, der æder mine stikkelsbær. Men der er mere end det, der har givet mig tilknytningen til øen og podet min latente hjemve efter Venø og vildmarken her. Men hvad så?

Jeg har som bjergbestiger stået på toppen af de højeste bjerge i Europa. Vandret over Norges fjelde. Padlet min kano gennem Sveriges søer. Kørt snescooter gennem finske birkeskove. Det er storslåede oplevelser.